

Find vej til Ejby & omegn

- Regionaltog København – Holbæk standser i Hvalsø. Du kan have cykel med i toget.
- Busser kører alle dage mellem Hvalsø og Ejby / Kirke Hyllinge.
- I bil: Benyt afkørsel 16 på Holbækmotorvejen ved Kirke Sonnerup. Følg Elverdamsvej (rute 53) mod Frederikssund.

Gudernes Stræde

Bag det flotte navn gemmer sig en vandrerute, som slynger sig hele vejen fra Køge Bugt til Vellerup Vig. Vandreruten er inspireret forfatteren Martin A. Hansen, som mente, at der i oldtiden havde været en vej tværs over Sjælland, fra Køge Bugt over Lejre til Isefjorden. På Gudernes Stræde kan man også vælge mindre rundture, der udgår fra hovedforløbet (såkaldte ringruter).

Fjordstien

Fjordstien går hele vejen rundt langs Roskilde Fjord og Isefjorden. Ruten kan både vandre og cykles og er afmærket med små, blå skilte med en hvid cykel og rutenummer 40. Visse steder har vandrestien sit eget forløb, hvor man til fods kommer tættere på kysten, end cyklerne kan. Disse dele af ruten er afmærket med træpæle med små, blå skilte. Stien bringer dig mange steder helt tæt på vandet, så du kan mærke duften og brisen fra fjorden.

Ideer til aktiviteter

Ejby og egnen omkring er en udflugt værd på alle tider af året. Du kan lave et væld af aktiviteter, og som inspiration har vi samlet fem gode ideer til din næste tur med familien.

- Kom cyklende eller vandrende via Fjordstien, og nyd madpakken på toppen af kystskrænterne i Ejby Ådal med fantastisk udsigt over Isefjorden.
- Sæt bilen ved Ryegaard Ishus, og oplev den smukke skov og strand ud til Bramsnæs.
- Bliv kølet ned med en frisk svømmetur i Isefjorden ved Ejby Strand.
- Gå via Gudernes Stræde til Møllehøj i Ejby og kravl ind i højens gravkamre.
- Slå telt op ved Ejby teltplads.

Hvor må du færdes?

Du må færdes til fods langs hele kysten, hvor der er sandet eller stenet strand. Flere steder er der rigtig fint at bade, selv om stranden består af mere sten end sand. Med fisketegn kan du også fiske på hele strækningen – bemærk dog fredningszonerne omkring åernes udløb og Munkholmbroen.

Du må gå og cykle på alle veje og stier i det åbne land. De to afmærkede cykel- og gangstier Gudernes Stræde og Fjordstien kan anbefales.

Du må ikke parkere bilen på private veje, men der er gode parkeringsmuligheder f.eks. ved Ejby Havn, Ejby Ådal, på Kyndeløse Strandvej og ved Ryegaard Ishus på Munkholmvej (lige ved Munkholmbroen).

Bemærk, at store dele af Ejby Ådal er privatejet. Lodsejerne har tilladt offentligheden at færdes på stierne og i de folde, som du kan komme ind i via låger eller trapper. Hunde skal holdes i snor.

Landskabet omkring Ejby Ådal kan blive temmelig pløret om foråret og efteråret, så gummistøvler kan være en god idé – særligt i de våde måneder.

Udgivet af Lejre Kommune
1. oplag, 2022

Lejre Kommune
Møllebjergvej 1234
4320 Hvalsø

Egnen omkring

Ejby

Guide til naturoplevelser og kulturhistorie

Velkommen til Ejby & omegn

Hvad enten du søger smukke landskaber, unik og sjældent natur, spændende geologi eller rig kulturhistorie, så er du kommet til det rette sted. Ejby Ådal og omegn kan tilbyde lidt af det hele.

Egnen er karakteriseret som et bakket landbrugsland med mange småsøer og gode udsigtspunkter, hyggelige landsbyer og en imponerende kyststrækning med høje stejle skrænter med en helt særlig geologisk fortælling.

Landskabet, som vi ser det i dag, har fået sin udformning ved afslutningen af den sidste istid for omkring 15.000 år siden. Da isen smeltede bort, eroderede smeltevandet landskabet og skabte de smukke ådale, som Ejby Ådal og Nagels Rende. I de efterfølgende årtusinder steg vandet i verdenshavene til omkring fire meter over det nuværende havniveau. Havets bølger gnavede af kysten, så der med tiden opstod de karakteristiske stejle skrænter. Det er også forklaringen på, at man kan finde muslingeskaller højt oppe i skrænterne langs Isefjorden.

På skrænterne kan man flere steder opleve de såkaldte fårestier. De ligner noget menneskeskabt, men er dog naturligt opståede jordskred. Græssende dyr har efterfølgende brugt dem og forstærket deres fremtoning.

Hvis du vil udforske egnen, så er Ejby Ådal et godt sted at starte. På toppen af den nordlige skrænt har du en fantastisk udsigt – både over Isefjorden og selve ådalen. På hver side af dalen vender stejle kystskrænter ud mod Isefjorden. Du kan følge skrænterne helt fra Kyndeløse Nordmark til Ejby. Fortsætter du mod syd, kan du på Fjordstien/Gudernes Stræde nyde udsigten over ”Dejligheden” med halvøen Bramsnæs i baggrunden.

Så velkommen til et helt særligt område i Lejre Kommune – vi håber, du vil nyde det og hjælpe med at passe godt på det.

1 Naturen i Ejby Ådal

Ådalen er hjemsted for et væld af blomster og planter – i alt flere end 450 arter. Mange af dem er sjældne, og derfor er ådalen fredet. Blandt de sjældne blomster er grenet edderkoppeurt, der kun har ca. 10 kendte levesteder i hele Danmark. Under træer og krat på skrænterne vokser både blå og hvide anemoner. På skrænterne finder du kodriver, nikkende kobjælde, blodrød storkenæb, blå klokkeblomster, den smukke hjertegræs og mange andre arter.

Grenet edderkopurt

Ildfugl

Nederst i dalen males landskabet hvert forår gult af eng-kabbelejer og violet af den vilde orkidé maj-gøgeurt. Med til at skabe drama er den kødædende plante vibefedt. Med sine slimede blade fanger den insekter og fortærer dem.

Helt ude ved vandkanten er planter, som trives i de mere salte omgivelser. Her finder du strand-malurt og strandsennep, og lægekogleare vokser her også.

Du kan være heldig at få øje på et markfirben, der soler sig på de tørre skrænter. I ådalen finder du også forskellige frøer og tudser. Den store variation af blomster og planter gør området til et godt levested for mange sommerfugle. Kommer du forbi en solskinsdag kan du blandt andet opleve alm. blåfugl, dværgblåfugl eller den lille ildfugl.

En stor del af ådalen har været afgræsset siden 1940'erne, og bliver det stadig. Det er med til at skabe de rette betingelser for naturen. Du er velkommen til at gå inde i de folde, hvor der er opsat låger og stenter, også selvom der går dyr. Nyd flora og fauna, når du færdes i ådalen. Bemærk, at du hverken må plukke blomster eller grave planter op. Så hvis du vil have fornøjelse af dem igen, er det bedste råd: Vend snart tilbage. Der er nye oplevelser på alle årstider.

2 Ejby Havn

Engang var Ejby Havn en færgehavn. Her lagde dampskibene til fra 1903 og ca. 20 år frem, når de fragtede passagerer til og fra Orø. I dag er det en hyggelig lille jollehavn, som benyttes af fritidsfiskere og lystsejlere. De lokale fritidssejlere gør meget for at holde havnen ved lige, så den stadig har karakter af et fiskerleje med små båd- og fiskerhuse, redskabsskure og stejleplads, der alle er med til at skabe en hyggelig maritim stemning.

Fiskeriet i Isefjorden har forandret sig meget gennem tiden. Op gennem 1800-tallet var området centrum for hvalfangst, og over 42.000 marsvin måtte lade livet, for at man kunne producere tran til den københavnske gadebelysning. Marsvinet er nu en sjælden gæst i fjorden, men er heldigvis fredet. Erhvervsfiskeriet sluttede sidst i 1960'erne, men fritidsfiskerne fanger stadig rejer, skrubber, rødspætter, ålekvabber, hornfisk samt lidt sild og ål. Sammen med Roskilde Fjord har Isefjorden Danmarks næsthøjeste antal fiskearter medmindst 35 forskellige. Den mest kendte fisk i fjorden er havørreden, der tiltrækker håbefulde lystfiskere fra hele Sjælland.

3 Ejby Strand

Mellem Ejby Strandvej og fjorden ligger et gammelt sommerhusområde kaldet Ejby Strand. Området hed oprindeligt Fiskerhuse og opstod som husmandsudstyknings ved udskiftningen omkring 1807. Her fik husmændene hver en strimmel af den dårligste jord ”langt væk” fra Ejbys oprindelige centrum. Med tiden er husmandslodderne forsvundet og udstykket til sommerhusgrunde, men vejene i området er stadig opkaldt efter husmændene. Området opleves bedst fra stien langs kysten, og man kan holde pause ved Nagels Rende. Her finder du også en lang badebro, hvis du får brug for en dukkert.

Signaturforklaring

- Fjordstien (cyklister)
- Fjordstien (vandredel)
- Gudernes Stræde
- Sti til fodgængere
- Fortidsminde
- P-plads
- Fiskeri forbudt (ved Munkholmbroen dog kun fra 16/9 til 15/3)

Udflugtsmål

1. Ejby Ådal
2. Ejby Havn
3. Ejby Strand
4. Dejligheden
5. Ejby lejrplads
6. Ejby Stenbestrøning
7. Bramsnæs rundt
8. Kyndeløse
9. Ryegaard Dyrehave
10. Kystskrænterne
11. Jættestuen Møllehøj
12. Troldbykællingen

6 Ejby Stenbestrøning

Det er et forunderligt syn, der møder dig på et langt, smalt område nordøst for Ejby: Det ser ud, som om nogen har kastet store sten ud over engen. I virkeligheden har store dele af Danmark set sådan ud efter den seneste istid. Smeltevandet efterlod sten i landskabet, og efterhånden som bønderne opdyrkede jorden, er stenene blevet fjernet og brugt i alt fra bygninger til diger.

Stenbestrøningen blev fredet i 1940, og du kan nyde synet fra cykelstien langs landevejen, men der er ikke offentlig adgang til området.

7 Bramsnæs rundt

Hvis du har et par timer, er gåturen rundt om Bramsnæs en udflugt værd. Sæt cyklen eller bilen på p-pladsen ved Ryegaard Ishus, der ligger lige ved Munkholmbroen. Herfra går du i den smukkeste strandskov langs kysten ud til selve Bramsnæs. Inden bøgeskoven springer ud om foråret, kan du opleve et blomsterfest af gule, hvide og blå anemoner sammen med de gule vorterod og lyserøde lærkesporer.

Når du kommer ud til selve næsset, der ligger som en halvø ude i Isefjorden, kan du enten følge stenstranden rundt og gå tilbage til parkeringspladsen, eller vandre videre nord på ad Elverdamsvejen mod Ejby. Bemærk, at du ikke må vandre på selve næsset, men kun langs vandet.

Hele turen fra ishuset gennem skoven, rundt om næsset og retur er på omkring 5 km.

Foto: TekNorden

4 Dejligheden

Det bakkede landskab ved Bramsnæsvig kaldes Dejligheden, og det er ikke svært at forstå hvorfor. Hvis du cykler eller kører ad Elverdamsvej, kan du se ud over de bølgede marker ned mod Bramsnæs Vig, halvøen Bramsnæs og Isefjorden bagved. De smukke skrænter, som hæver sig 40-50 meter over fjorden er fredet, netop for at bevare udsigten og landskabet.

Her har mange malere gennem tiden svunget deres pensel, og her har digtere som f.eks. Henrik Pontoppidan og Christian Winther hentet inspiration.

5 Ejby lejrplads

Syd for Ejby Strands sommerhusområde ligger et offentligt rekreativt område. Her er den smukkeste udsigt ud til Isefjorden, og du kan frit sætte dit telt op på området. Teltpladsen ligger i skovbrynet på et slået græsareal, der går helt ned til stranden ud fra Christian Hansensvej,

Der er nem adgang, uanset om du kommer til bens, på cykel ad Fjordstien, i kano, kajak eller i bil. Husk at rydde op efter dig selv, og vis hensyn, når du bruger teltpladsen.

8 Kyndeløse

Byen var tidligere en af egnens største, men er i dag en hyggelig lille landsby. Især byens gadekær indbyder til en lille pause, hvor man kan nyde roen. Gårde og huse lå oprindeligt omkring et meget stort gadekær, der med tiden er blevet fyldt op og bebygget. Landsbystrukturen er fortsat velbevaret, og de mange gamle forskellige huse giver en enorm hyggelig stemning. Hvis man ikke har travlt, kan man tage på sightseeing via byens tre veje, der viser den oprindelige afgrænsning af gadekæret. På denne tur kommer man også forbi en økologisk gårdbutik.

9 Ryegaard Dyrehave

Følger du Gudernes Stræde mod syd kommer du til Ryegaard Dyrehave. Dyrehaven er mestendels skov i et smukt kuperet landskab spækket med fortidsminder og smukke udsigter. Særligt den indhegnede del af Dyrehaven er et besøg værd. Her finder du et åbent overdrevsparti, der i århundreder har været afgræsset og derfor har mange fine planter, store gamle træer og spredte krat med tjørn og slåen. Skoven er åben for gående og cyklister (på etablerede veje) i dagtimerne. Dog er der kun adgang for gående inden for hegn.

10 Kystskrænterne

Langs kysten kan du opleve det danske svar på regnskoven. Kystskrænterne huser nemlig en af vores mest artsrige og sjældne naturtyper: kalkoverdrevet. I folkemunde kalder man det for det danske svar på regnskoven, fordi det er hjemsted for rigtig mange forskellige sjældne arter. Du må ikke snyde dig selv for en gåtur langs skrænterne enten i foråret, når mange hvidblomstrende slåen blomstrer, eller om sommeren, når de forskellige planter blomstrer om kap, og markfirbenet ligger på en bunke sten og slikker sol. Ud over en naturoplevelse gemmer skrænterne også på spændende historiske spor. På kystskrænten lige syd for ådalen findes spor fra neandertalerne. Her er fundet både muslingskaller og redskaber, der sammen med pollenanalyser fra området sandsynliggør, at neandertalerne har boet i området for ca. 120.000 år siden!

Oplev de gamle fortidsminder

I egnen omkring Ejby er der bevaret rigtig mange fortidsminder. Her er både gravhøje, sten med helleristninger, bautasten og sagnsten.

De mest synlige fortidsminder er gravhøjene, hvor nogle af dem er over 5000 år gamle. De er ofte placeret højt i landskabet for at markere grænserne mellem datidens lokalsamfund og understrege de dødes status i samfundet.

Nogle af fortidsminderne kan du besøge, mens andre kun kan opleves på afstand. Et af dem du kan opleve helt tæt på er den imponerende gravhøj:

11 Jættestuen Møllehøj

Højen er omkring 5000 år gammel og er en såkaldt dobbelt-jættestue med to indgange og to gravkamre. Højen er bygget som gravkammer for de betydningsfulde slægter af stenalderbønder. Du er velkommen til at kravle ind i gravkamrene, hvis du tør. Men husk en lygte, for der er bælgmørkt i graven.

12 Troldbykællingen

Et andet fascinerende fortidsminde er denne bautasten på kanten af Ejby Ådal. Stenen er ifølge arkæologerne rejst for mellem 1500 og 3000 år siden. Men spørger man de lokale, er stenen dog slet ikke rejst af mennesker, men er derimod en forstenet trolde. Sagnet siger, at en håndfuld trolde havde set sig sure på opførelsen af Kirke Hyllinge Kirke. Hver nat brød de alt det ned, som menneskene havde bygget om dagen. Men en dag nåede en af troldkællingerne ikke at komme væk før solen stod op, og solens stråler forvandlede hende derfor til sten.

